

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER
KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ
SORUMLULUK BİLDİRİMİ

SETBİR

**TÜRKİYE SÜT, ET, GIDA
SANAYİCİLERİ VE ÜRETİCİLERİ
BİRLİĞİ**

İÇİNDEKİLER

1. SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı
2. SETBİR Hakkında
 - Dernek Profili
 - Misyon ve Vizyon
 - SETBİR Üyeleri
3. BM Küresel İlkeler Sözleşmesi İlkeleri
4. Çevre İle İlgili Faaliyetlerimiz
5. Hedeflerimiz

Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı

SETBİR, 1976 yılında çalışmalarına başlamış olup, 41 yılı bulan geçmişi ile sektörü en üst düzeyde temsil eden bir çatı kuruluş olmanın gururunu yaşamaktadır. Süt ve et sektörleri ile destek sektörlerde faaliyet gösteren SETBİR üyesi şirketler, toplam 75 bin kişiyi istihdam etmekte ve 500 bin çiftçi-üreticiyle iş yapmaktadır.

SETBİR, Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ni 2015 yılında imzalamıştır. UN Global Compact, öncelikli olarak iş dünyasını, iş gücünü, sivil toplumu, üniversiteler, belediyeler ve kamu kurumlarını Birleşmiş Milletler ile bir araya getiren kapsayıcı bir paydaş grubunu temsil etmektedir.

2015'te Birleşmiş Milletler üye ülkeleri tarafından kabul edilen ve 2030 yılına kadar iklim değişikliğiyle mücadele, sorumlu tüketim ve üretim, açlığa son gibi kapsamlı eylemler içeren 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi, sektörümüzün sürdürülebilir dönüşümü için büyük önem taşımaktadır.

Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne taraf olan SETBİR, üyeleri aracılığıyla, insan hakları, işgücü koşulları, her türlü ayrımcılıkla mücadele, çevresel sorumluluk ve kurumsal şeffaflık konusundaki hassasiyetini ve kararlılığını tüm çalışmalarında ön planda tutmaktadır.

Türkiye, 2023 Stratejisi kapsamında ekonomik ve sosyal açıdan refaha ulaşan bir ülke olmayı hedeflemektedir. Bu hedefin gerçekleştirilmesine yönelik kalkınma hamlelerinde ise sürdürülebilirliğin gözetilmesi temel ilkedir.

Söz konusu ilke çerçevesinde, dünyada rekabet üstünlüğü kazanılması, yaşam kalitesinin yükseltilmesi, sahip olduğu doğal kaynakları değerlendirebilecek yetkinliğe erişerek bunların sürdürülebilirliğinin sağlanması kalkınma hedefleri doğrultusunda 2023 Vizyonunun "tarım arazilerinin sürdürülebilir kullanımı" ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan öğeleri arasında tarım ve gıda alanında, toplumun sağlıklı beslenme gereksinimini yeterli nicelik ve nitelikte, ekonomik ve sosyal açıdan sürdürülebilir yollarla karşılamak, verimliliği artan tarım ve tarımsal sanayi ile uluslararası alanda rekabet etmek yer almaktadır.

Doğal kaynaklarını koruyarak sürdürülebilir bir şekilde kullanmayı başarabilen ülkeler, kalkınma konusunda uzun vadede kalıcı başarı sağlayabileceklerdir.

Üyelerimizin iyi uygulamalarına ve SETBİR'in sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalarına yer verdiğimiz sürdürülebilirlik raporumuzu sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyorum. SETBİR olarak sektörün birleştirici gücü olmaya ve sürdürülebilir büyüme hedefine siz değerli paydaşlarımızın katkılarıyla birlikte ilerlemeye devam edeceğiz.

S. Tarık Tezel

SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı

2. SETBİR Hakkında

• Dernek Profili

1976 yılından beri ülkemiz süt ve et sektörünün ve ona bağlı olan sanayinin gelişmesini hedef olarak çalışmalarına devam eden Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği (SETBİR), sektörü en üst düzeyde temsil eden bir çatı kuruluş olup sektör için bir marka niteliği taşımaktadır.

SETBİR üyeleri arasında Türkiye’de hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren et ve süt sanayii firmaları ile bu sektörlere tedarik sağlayan firmalar, et, süt ve yem üreticileri yer almaktadır.

Et, süt ve gıda sektörleri için köklü bir çatı kuruluş olan ve geçmişinden günümüze kadar tüm kamu kuruluşları ile ilişkilerini ve temaslarını geliştiren SETBİR, üyeleri ile kamu kuruluşları arasında köprü görevi görmektedir.

SETBİR’in Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

- UECBV (Avrupa Canlı Hayvan ve Et Ticareti Birliği)
- CLITRAVI (Et İşleme Sanayi İrtibat Merkezi)
- SPES EEIG (Spread European Safety) Konsorsiyumu
- UN Global Compact

SETBİR’in Üye Olduğu Ulusal Kuruluşlar

- Ulusal Süt Konseyi (USK)
- Ulusal Kırmızı Et Konseyi (UKON)
- Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu (TGDF)
- Ulusal Gıda Teknoloji Platformu (UGTP)
- Türkiye Kalite Derneği (KalDer)

SETBİR’in Yürüttüğü Projeler

SETBİR, ulusal ve uluslararası projelerde yer alarak, sanayide üretim teknolojileri ve işleme kolaylıklarını geliştirmek ve yeni teknolojileri tanıtmak için hizmet etmektedir. Bu amaçla SETBİR’ in ortağı ve yürütücüsü olduğu AB projeleri mevcuttur. SETBİR, her aşamasında etkin olarak görev yaptığı pek çok projede koordinasyon, üye komitesi üyeliği, bilimsel komite üyeliği yanında iş paketlerinin yürütülmesi görevlerini üstlenmiştir.

• Misyon ve Vizyon

SETBİR’in Vizyonu

İnsanın fiziksel ve zihinsel kapasitesinin gelişmesi için tüketilmesi elzem olan temel hayvansal protein kaynaklarından et ve süt ürünlerinin üretiminin sürdürülebilirliğini sağlamak ve tüketiminin artırılması için toplumu bilgilendirerek teşvik etmek ve önündeki engelleri kaldırmak.

SETBİR'in Misyonu

Türkiye ve Dünya'daki süt ve et sektöründeki gelişmeleri izleyerek, endüstrinin paydaşlarının birbirleriyle etkileşim ve iletişim içinde olmalarını sağlayacak en etkin sivil toplum kuruluşu olmak.

• SETBİR Üyeleri

Türkiye'de bulunan, hayvancılık sektöründe görev alan ve ulusal ve uluslararası arenada varlık gösteren, et ve süt sanayi firmaları, bu sektörlerle tedarik sağlayan firmalar, et, süt ve yem üreticileri SETBİR üyeleri arasında yer almaktadır.

SETBİR'de gerçek ve tüzel üyelikler bulunmakta olup, firmalar bir ya da daha fazla üye ile temsil edilebilmektedir. SETBİR'in bir başkanı, dört başkan yardımcısı, on yönetim kurulu üyesi ve bir genel sekreteri bulunmaktadır. SETBİR, et ve süt sektörlerinin ve ilgili kollarının üretim, pazarlama, satış veya ticaretinde görev alan seçkin firmaları temsil etmektedir.

3. BM Küresel İlkeler Sözleşmesi İlkeleri

İnsan Hakları

İlke 1: İş dünyası, ilan edilmiş insan haklarını desteklemeli ve bu haklara saygı duymalı.

İlke 2: İş dünyası, insan hakları ihlallerinin suç ortağı olmamalı.

Çalışma Standartları

İlke 3: İş dünyası, çalışanların sendikalaşma ve toplu müzakere özgürlüğünü desteklemeli.

İlke 4: Zorla ve zorunlu işçi çalıştırma uygulamasına son verilmeli.

İlke 5: Her türlü çocuk işçi çalıştırılmasına son verilmeli.

İlke 6: İşe alım ve işe yerleştirmede ayrımcılığa son verilmeli.

Çevre

İlke 7: İş dünyası, çevre sorunlarına karşı ihtiyati yaklaşımları desteklemeli.

İlke 8: Çevresel sorumluluğu arttıracak her türlü faaliyete ve oluşuma destek vermeli.

İlke 9: Çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını desteklemeli.

Yolsuzlukla Mücadele

İlke 10: İş dünyası, rüşvet ve haraç dâhil her türlü yolsuzlukla savaşmalı.

4. Çevre İle İlgili Faaliyetlerimiz

SETBİR, BM Küresel İlkeler Sözleşmesi İlkeleri'nde yer alan "çevre" konusundaki ilkeler hakkında farkındalığa sahip olup, hem kendi faaliyetlerinde çevre konusuna ihtimamla yaklaşmakta hem de üyelerinin yaklaşımlarına destek olmaktadır. Bu kapsamda, SETBİR, çevre sorunlarına karşı ihtiyati yaklaşımları desteklemeyi, çevresel sorumluluğu arttıracak her türlü faaliyete ve oluşuma destek vermeyi ve çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını desteklemeyi taahhüt etmektedir.

Ayrıca SETBİR ve üyeleri çevrenin korunması ve daha fazla çevresel farkındalığın geliştirilmesi, kaynak tasarrufu yapma ve atıkların dönüştürülmesi, emisyonların havaya, suya ve toprağa olan çevresel yükünü azaltmak için kaynakların daha verimli bir şekilde kullanılması konularında sorumluluk bilincini geliştirmektedir.

TGDF Çevre ve Tarım Komisyonu Üyeliği

SETBİR, 26 sektörel üye derneği ile Türkiye gıda ve içecek sanayisinin üretim, istihdam, ihracat ve ithalatının %95'ini temsil eden Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu (TGDF)'na 2005 yılında üye olmuştur.

Bu kapsamda SETBİR, TGDF bünyesindeki "Çevre ve Tarım Komisyonu" üyeliğini ve komisyondan sorumlu genel sekreter yardımcılığı görevini yürütmektedir. Komisyonun ana çalışma konuları arasında su kaynaklarının sürdürülebilirliği, tarımsal sürdürülebilirlik, tarımsal politikaların teşvik edilmesi ve biyoteknoloji konuları yer almaktadır.

Bu komisyonun kurulması ve çalışmalara katkı sağlanması, SETBİR üye firmalarının, tedarik zincirlerinin sürdürülebilirliğini sağlamaları, uzun dönemli var olmaları için oldukça önemlidir. Bu nedenle SETBİR ve paydaşları doğal kaynakları korumak ve teşvik etmek amacıyla sürdürülebilir uygulamaları destekleme konusunda çalışmalar yapmaktadır.

Ayrıca, endüstrinin çevre konusundaki AR-GE çalışmalarını güçlendirmek ve yaygınlaştırmak, sürdürülebilir üretim ve tüketim, enerji, iklim değişiklikleri, su, atık ve kaynak yönetimi gibi önemli çevre politikalarının geliştirilmesinde etkili olmak, tarım, üretim, perakende ve tüketim gibi gıda zincirinin tüm aşamalarında kaynakların verimli kullanıldığı uygulamaları teşvik etmek konularında aktif rol almaktadır.

SETBİR, ülkemizde çevrenin korunmasına yönelik projeleri de yakından takip etmektedir.

Alman Uluslararası İklim Girişimi kapsamındaki "Türkiye'de Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması Konusunda Kapasite Geliştirme Projesi"

Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GİZ) tarafından uygulanan, Almanya Federal Çevre, Doğa Koruma, İnşaat ve Nükleer Güvenlik Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın işbirliği ile yürütülen, **"Alman Uluslararası İklim Girişimi kapsamındaki**

Türkiye’de Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi, Raporlanması ve Doğrulanması Konusunda Kapasite Geliştirme Projesi” dir.

Proje çerçevesinde devlet kurumlarında ve sanayi tesisleri çalışanlarına yönelik, sera gazı emisyonlarının izlenmesi ve raporlanması ile ilgili eğitimler düzenlenmekte ve sanayicilere yönelik özel bilgilendirici kılavuzlar hazırlanmaktadır.

Et ve Et Ürünleri İmalatı ve Süt ve Süt Ürünleri İmalatı Kaynak Verimliliği Rehberleri

Verimlilik Stratejisi Eylem Planı (2015-2018) kapsamında T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Verimlilik Genel Müdürlüğü sorumluluğunda, imalat sanayisinde sürdürülebilir üretim teknolojilerinin yaygınlaştırılması için sektörler bazında rehber dokümanlar hazırlanması çalışmaları kapsamında **“Et ve Et Ürünleri İmalatı ve Süt ve Süt Ürünleri İmalatı Kaynak Verimliliği Rehberleri”** hazırlanmıştır.

Anılan rehberler, Verimlilik Genel Müdürlüğü (VGM) ile Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye (REC Türkiye) iş birliğinde, ODTÜ Çevre Mühendisliği ve ODTÜ Gıda Mühendisliği danışmanlığında, gıda imalatı sektörünün altında yer alan Et ve Et Ürünleri İmalatı ve Süt ve Süt Ürünleri İmalatı sektörlerine yönelik olup, rehber hazırlık çalışmalarına SETBİR olarak aktif katılım sağlanmıştır.

Anılan rehberler, kaynak verimliliğine yönelik temel kavramları, sektör profiline yönelik güncel bilgileri, et ve et ürünleri ile süt ve süt ürünleri imalat süreçlerini, üretimin çevresel etki yaratan alanlarını ve bu alanlarda alınabilecek kaynak verimliliği önlemlerini, ilgili ulusal ve uluslararası kaynaklardan elde edilen sektörel verilerle destekleyerek ortaya koymuştur.

Sanayide kaynak verimliliğini sağlamak için tasarım, hammadde elde edilmesi, üretim, pazarlama, atık yönetimi gibi alanlarda yeni yaklaşım ve araçlara ihtiyaç bulunmaktadır. Değer zinciri boyunca hammadde, enerji, su, vb. girdilerin daha iyi yönetimi ile daha verimli kullanımına paralel olarak, atık oluşumu, ekosistemler üzerindeki baskı gibi olumsuzlukların azaltılabilmesi söz konusudur. Çevresel kazanımlara ek olarak, kaynak verimli üretim, maliyetleri de azaltmaktadır. Bu kapsamda SETBİR ve üyeleri kaynak verimliliği uygulamalarına önem vermektedir.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) kapsamındaki taraflar (COP) toplantıları

SETBİR, tüm dünya ülkelerinin önceliği olan iklim değişikliği ile mücadele konusunu da yakından takip etmekte ve bu konuda üyelerine bilgi sağlamaktadır. SETBİR’in, iklim değişikliğinin çevresel bir sorun olmasının ötesinde sosyo-ekonomik bir sorun olduğu fikri ile iklim değişikliğinin insan kaynaklı bir sorun olduğu konusunda farkındalığı bulunmaktadır. Bu kapsamda, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) kapsamındaki taraflar toplantıları takip edilmekte ve üyeler ile paylaşılmaktadır.

Küresel ısınma ve iklim değışikliğı yeryüzündeki yaşamı tehdit eden en büyük tehlikelerden biridir. Bu konudaki duyarlılığın küreselleşmesinin sağlanması, bilimsel araştırmaların sonuçlarına göre önleyici tedbirlerin ivedilikle alınması gerekmektedir. Bu önlemlerden global olarak en büyük başarı Kyoto Protokolü ile sağlanmıştır. Bu protokol ile dünyadaki emisyon salınımının min. %55'inden sorumlu ülkelerin karbon salınımlarının kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır.

Kyoto Protokolü, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi içinde imzalanmıştır. 1997'de imzalanan protokol, 2005'te yürürlüğe girebilmiştir. Kyoto Protokolüne taraf olmanın temel amacı, sera gazı emisyonlarını sınırlama ya da azaltma taahhüdünde bulunmaktır. Ülkeler bu salım kotalarını aşmamak için kendi içlerindeki birçok sektöre kota uygulaması yapmakta, temiz enerji üretimi için destekler vermektedir.

COP21 taraflar toplantısı sonucunda ise Paris Antlaşması ortaya çıkmış ve tüm ülkelere sorumluluk yükleyen bu anlaşma 2016 yılında resmi olarak yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşma ile Türkiye emisyon azaltma konusunda hedef koyan bir ülkedir ancak finansman alamayacak ülke listesinde yer almaktadır.

Ülkemizde, 1990 – 2014 yılları arasında sera gazı salınımları %25 oranında artmıştır, bu artıştaki en büyük payı %73 ile enerji sektörü almakta olup, bunu tarım izlemektedir. Türkiye, Paris Antlaşmasında katkı belgesi sunmuş olup, 2030 yılına kadar toplam sera gazı salınımlarında artıştan %21 azalmayı taahhüt etmiştir.

Organik Atıkların Çevre Dostu Yönetimi Projesi

Ege Bölgesi Sanayi Odası Çevre Çalışma Grubu tarafından, kamu kurum/kuruluşları ve üniversiteler olmak üzere tüm tarafların katılımıyla yürütölen, tavukçuluk ve büyükbaş hayvancılık sektörü atıklarının (dışkıların) faydalı bir şekilde değerdendirilebilmesi ve çevre açısından yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla **“Organik Atıkların Çevre Dostu Yönetimi Projesi”** yürütölmektedir.

Bu projenin ortaya çıkmasında ana sebepler arasında; üreticinin atığını ne yapması gerektiğini bilmemesi, üreticinin bu atığın kaynak olduğı ve bu atıktan enerji elde edilebileceğı bilincinde olmaması, imar mevzuatı ve Belediyelerin imar kararları, kamu kurumları arasında yaşanan organizasyon eksikliği, yapılması gereken işlemler ve kurulması planlanan tesisler için devlet teşviklerinin olmaması, biyogaz üretimine ilişkin tesislerin inşaatı gerçekleşse bile, kurulan tesislerin atıl kalması (üreticinin söz konusu atıklarını vermemesi vb. sebepler nedeniyle) sayılabilmektedir.

Gıdalarda Atıkların Azaltılması ve Geri Kazanımı Projesi

Türkiye Gıda Sanayi İşverenler Sendikası AB Erasmus+ Programı kapsamında, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TAGEM, ODTÜ, MKV Danışmanlık, İtalya'dan Spread European Safety GEIE ve Eurocrea Merchant, Almanya'dan Hochschule Niederrhein ve Slovakya'dan Cassovia Life Sciences ortaklığında “Gıdalarda Atıkların Azaltılması ve Geri Kazanımı” projesi yürütülmektedir.

Yürütülen proje ile ulusal ve uluslararası ortakların bilgi birikimlerinden faydalanarak gıda atık ve artıklarının azaltılmasına yönelik eğitim dokümanları hazırlanması, seminerler yoluyla bu eğitimlerin gıda sanayi çalışanlarına aktarılması, sektörde farkındalık oluşturulması ve teknik personelin bilgi düzeyinin artırılması amaçlanmıştır.

SETBİR 'in Dahil Olduğu Çevre İle İlgili Projeler

ORION (Organic waste management by a small-scale innovative automated system of anaerobic digestion) PROJESİ

SETBİR, AB 7. Çerçeve Programı kapsamında, çok ortaklı ve 36 ay süren “Anerobik sindirim aracı ile organik atıkların yönetimi” konulu bir projede ortak olarak yer almıştır.

Projenin amacı, otel, market, balıkçı ve diğer tarımsal bazlı gıda ürünü üreten KOBİ'lerin ürettikleri organik atıkları kendi kendilerine yok ederek depolama, taşıma gibi maliyetlerini düşürmek ve hijyen standartlarını artırmak için KOBİ düzeyinde bir anaerobik sindirme aracı yapılmasıdır. Bu proje ile birlikte her yıl Avrupa Ülkelerinde bulunan KOBİ'lerden çıkan yaklaşık 239 milyon ton organik atığın azaltılması ve başka yönde değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

BIOBOARD (Development of sustainable protein-based paper and paperboard coating systems to increase the recyclability of food and beverage packaging materials) PROJESİ

SETBİR, AB 7. Çerçeve Programı kapsamında, çok ortaklı ve 36 ay süren “Sürdürülebilir protein bazlı kâğıt ve karton kaplama sistemlerinin geliştirilmesi gıda ve içecek ambalaj materyallerinin geri dönüşümünün artırılması” konulu bir projede ortak olarak yer almıştır.

BIOBOARD projesinin amacı gıda artıklarından sürdürülebilir yeni organik bir ambalaj malzemesi üretmektir. Peynir altı suyu kullanılarak kartonun kaplanması ve bunun süt, peynir salça, et ürünleri gibi ürünlerin plastik yerine yeni oluşturulacak organik malzeme ile ambalajlanması hedeflenmiştir. BIOBOARD isimli yeni malzeme tamamen organik ve çevre dostudur.

Gıda ve içecek ambalajlarındaki petrokimyasal kaplamaya alternatif olarak çevre dostu bir ambalaj geliştirilmiştir. Gıda işlemindeki yan ürünlerden yapılan, biyolojik olarak parçalanabilen kaplama, yakıt bazlı plastiklere bağımlılığı azaltması, geri kazanımı geliştirmesi ve çöp atıkları azaltması hedeflenmiştir.

Süt karton kutuları ve çorba paketlerinden, hamburger kutuları, kaplanmış kâğıt ve kartona kadar, bugün dünyada gıda ve içecek taşımak için en çok bu materyaller kullanılmaktadır. Küresel olarak her yıl yaklaşık yedi milyon ton üretim gerçekleştirilmekte, kullanıldıktan sonra bunların çoğu çöpe gitmektedir. Kağıt ve karton katlar hızlıca çözünürken, paket ağırlığının yaklaşık %20'sini oluşturan petrokimyasal bazlı polietilen kaplamaların parçalanması on yıllar almaktadır.

Araştırmacılar, sadece ambalajın daha kolay geri dönüştürülmesi ve biyolojik olarak parçalanabilmesini sağlayan değil, sürdürülebilir bir yolla üretilebilen bir yenilikçi bir çözüm geliştirmişlerdir. AB tarafından finanse edilen BIOBOARD projesinde, araştırmacılar, gıda işleme endüstrisinin, peynir yapımında peynir altı suyu ve nişasta üretiminden patates suyu gibi, kullanılmayan veya çok az kullanılan yan ürünlerinden elde edilen kaplamayı polietilen kaplama ile yer değiştirecek biyomateryal geliştirmişlerdir.

FRISBEE (Food Refrigeration Innovations for Safety, Consumers' Benefit, Environmental Impact and Energy Optimisation Along the Cold Chain in Europe) PROJESİ

SETBİR, AB 7. Çerçeve Programı kapsamında, çok ortaklı ve 48 ay süren “Avrupa’da Soğuk Zincirde Güvenlik, Tüketici Faydası, Çevresel Etki ve Enerji Optimizasyonu için Gıda Soğutma İnovasyonları” konulu bir projede ortak olarak yer almıştır.

FRISBEE Projesinin amacı Avrupa gıda soğuk zincirinde soğutma teknolojilerini geliştirmek için yeni çözümler üretmektir. Projede, soğuk zincirde gıda kalite ve güvenliğini kontrol etmek için gıda kalite ve güvenliğini enerji, çevresel ve ekonomik etkilerle birleştirecek yeni matematiksel modellemeler geliştirilmiştir. FRISBEE Projesinin ortakları mevcut teknolojilere alternatif olarak enerji açısından verimli ve sürdürülebilir yeni soğutma teknolojileri geliştirmiştir. Yeni geliştiren teknoloji ile gıda kalitesinin geliştirilmesi, tüketici onayının sağlanması, etkili enerji kullanımı ile çevresel etkinin azaltılmasını amaçlanmıştır.

EU-MERCI (EU coordinated methods and procedures based on real cases for the effective implementation of policies and measures supporting energy efficiency in the industry) PROJESİ

SETBİR, HORIZON2020 Programı kapsamında, çok ortaklı ve 24 ay sürecek olan “Sektördeki enerji verimliliğini destekleyen politikaların ve önlemlerin etkili bir şekilde uygulanması için gerçek durumlara dayalı AB usul ve esaslarını koordine edilmesi” konulu bir projede ortak olarak yer almaktadır.

EU-MERCI projesi, enerji verimliliğini ve endüstriyel sektörde rekabetçiliği desteklemek için iyi uygulamaların geniş bir veri tabanını sağlayacaktır.

En iyi uygulamaların seçimi temel olarak, çeşitli endüstriyel sektörlerde Avrupa seviyesinde gerçekleştirilmiş binlerce projelerin analizlerine dayandırılacaktır. Projenin ilk aylarında durum çalışmaları toplanmakta ve analiz edilmektedir.

Projede, endüstriyel süreçte gelişen enerji verimliliğinin zorlukları ve yararları hakkında Avrupa endüstrisinin bilgi ve farkındalık seviyesini anlamak için mümkün olan şirket anketinin derlemesi aracılığıyla da değerlendirme başlayacaktır. Sonuçlar, diğer endüstrilerde halihazırda gerçekleştirilmiş uygulama modelleri ve en iyi uygulamalarla ilgilenen endüstrileri desteklemek için kullanılacaktır.

Sonuç olarak projede, endüstriyel desteğin bir sonucu olarak, enerji verimliliği ilerleme sayısı ve etkisini geniş ölçüde arttırması böylece, AB ve ulusal enerji hedeflerinin tutturulmasına yardım edilmesi hedeflenmektedir.

EU-MERCI projesi, çeşitli devletler, kurumsal, endüstriyel, çevresel ve dünya enerji son kullanıcı kuruluşları tarafından desteklenmektedir.

Ülkemizde Yenilenebilir Enerji Destekleri

Günümüzde dünya enerji üretiminde öncelikli kaynaklar petrol, doğal gaz ve kömür gibi yenilenemeyen enerji kaynaklarıdır. Özellikle doğal gazın çevreyi daha az kirletmesinden dolayı enerji üretimindeki payı gün geçtikçe artmaktadır. Dünyanın en çok kullanılan enerji kaynağı petroldür. İkinci sırada kullanımı gittikçe azalan maden kömürü ve üçüncü sırada üretim ve tüketimi hızla artan doğal gaz bulunmaktadır. Önümüzdeki yıllarda ise alternatif enerji kaynakları değer kazanacaktır (<http://www.enerji.gov.tr/tr-TR/Sayfalar/Temiz-Enerji>).

Ülkemiz yenilenebilir ve hammadde bağımlısı olmayan enerji kaynakları (güneş, rüzgâr, jeotermal, hidrolik ve biyokütle gibi) bakımından oldukça zengin olmasına karşın bu kaynakların kullanım potansiyeli gerektirdiği ölçüde gerçekleşmemektedir. Bu kaynakların yaygınlaştırılması için yapılması gerekli çalışmalar kapsamında T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı altında Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü 2011 yılında kurulmuştur.

Bu kapsamda, ülkemizdeki hidrolik, rüzgâr, jeotermal, güneş, biyokütle ve diğer yenilenebilir enerji kaynakları öncelikli olmak üzere tüm enerji kaynaklarının tespiti ve değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun (YEK Kanunu) gereğince hazırlanan Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Belgelendirilmesi ve Desteklenmesine İlişkin Yönetmelik (YEKDEM Yönetmeliği) kapsamında Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) oluşturulmuştur. Her yıl bu destek mekanizmasına başvurular alınmaktadır.

YEK Destekleme Mekanizması (YEKDEM)'nden faydalanabilecek üretim tesisleri; rüzgâr, güneş, jeotermal, biyokütle, biyokütleden elde edilen gaz (çöp gazı dâhil), dalga, akıntı enerjisi ve gel-git ile kanal veya nehir tipi veya rezervuar alanı on beş kilometrekarenin altında olan hidroelektrik üretim tesisi kurulmasına uygun elektrik enerjisi üretim kaynaklarıdır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu, IPARD II programı kapsamında; işletmenin/tesisin kendi tüketimini karşılayabilmesine yönelik yenilenebilir enerji yatırımları, 302-7 Kapsamında Yenilenebilir Enerji Yatırımları, 301 Kırsal Altyapı Hizmetlerine Fiziki Yatırımlar gibi enerji yatırımlarına destek verilmektedir.

Destek kapsamında uygulanabilecek yenilenebilir enerji kaynağı sistemleri ise; 101 Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar kapsamında güneş enerjisi ve biyo-kütle, biyogaz, enerji sistemleri, 103 Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar ve 302 Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme sektörü kapsamında, biyo-kütle, biyogaz, biyo-yakıt, jeotermal, güneş enerjisi, rüzgar enerjisi ve mikrokojenerasyon sistemleri desteklenmektedir.

302-7 Yenilenebilir Enerji yatırımlarında, üretilen enerjinin kâr amacıyla satılması hedeflendiğinden; diğer 302 sektörü yatırımlarından bağımsız ve farklıdır. 302-7 dışındaki diğer 302 sektörü yatırımlarına işletmenin sadece kendi enerji ihtiyacını karşılaması amacıyla destek verilmektedir.

302-7 yenilenebilir enerji yatırımları kapsamında TKDK elektrik, ısı, ışık, gaz üretimi amacı ile kurulacak her türlü yenilenebilir enerji faaliyetine (hidrolik enerji hariç) destek olmaktadır. Bunlar; biyo-kütle, biyogaz, biyo-yakıt, konsantre güneş enerjisi, jeotermal, güneş enerjisi, fotovoltaiik, rüzgâr pompaları, rüzgâr türbinleri ve bu sayılanların kombinasyonlarıdır. Bu kapsamda elektrik enerjisi üretimi yapılacaksa sistemin ulusal şebekeye bağlanması zorunludur.

SETBİR Üyelerinin Sürdürülebilirlik Alanındaki Farkındalıkları

SETBİR üyeleri, çevresel sürdürülebilirlik alanında çeşitli çalışmalar yapmaktadır.

Çiftliklerden gelen gübrelerin yanı sıra üretim süreçlerinde ortaya çıkan bütün organik atıklar biyogaza çevrilerek, elektrik, sıcak su ve buhar üretimi gerçekleştirilmektedir. Bu şekilde atıkları bertaraf etmenin yanı sıra temiz enerji elde edilerek fosil yakıt tüketimi sınırlandırılmakta ve hayvansal gübrelerden kaynaklanan metan gazının atmosfere salımı engellenmektedir.

Dünya Ekonomik Forumu, 2015 yılı Küresel Riskler Raporunda, dünyayı önümüzdeki yıllarda kötü etkileyecek kuraklık, sel ve bozulan su kalitesi gibi küresel su krizlerine dikkat çekmektedir. Süt ve et sektörleri su kaynaklarına büyük ölçüde bağlı olduklarından sürdürülebilirlik açısından, bu kaynağın en tutumlu ve en verimli şekilde kullanılması için projeler geliştirilmekte ve su tasarrufu uygulamaları gerçekleştirilmektedir.

Süt ve et sektörlerine hem hammaddelerin işleme alanlarına taşınması hem de son ürünlerin tüketicilere ulaştırılması aşamasında kullanılan lojistiğin çevreye vermiş olduğu zarar konusunda farkındalık artırılmakta, farklı projeler ile lojistik yönetimi dikkate alınmaktadır.

SETBİR üyelerinin bazıları, sorumlu yatırım kararları, çevre duyarlılığı, kaynak verimliliğine dayanan üretim modelleri, tüketicisini de dahil eden yaklaşımı ve toplumsal gelişimi merkezine alan kurumsal vatandaşlık anlayışıyla sürdürülebilirliği tüm iş süreçlerine entegre etmektedir.

İklim değişikliğinin kaynağı olan karbon salınımlarından atıklara tüm çevresel öncelikli konular, çevre politikası oluşturularak ve yönetim sistemlerinin gereklilikleri doğrultusunda yönetilerek etkilerin en aza indirilmesi için çalışılmaktadır. Ayrıca ana etki alanları olan karbon ve enerji, su, ambalajlar, atıklar ve atık su konuları altında çevre performansı alanlarında performanslar değerlendirilmektedir.

Kullanılan plastik ambalajlar, geri dönüştürülebilen ve çevresel etkisi daha az olan malzemeler ile değiştirilerek doğaya verilen zarar azaltılmaktadır.

5. Hedeflerimiz

SETBİR olarak, çevre sorunlarına karşı olumlu yaklaşımları destekleyecek, çevresel sorumluluğu arttıracak her türlü faaliyete ve oluşuma destek verecek ve çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını destekleyeceğiz.

Çalışma ortamımızdaki enerji verimliliği, atık önleme ve geri dönüşümü sürekli olarak teşvik edeceğiz. Çevreye duyarlı yeni teknolojilerin uygulanmasını ve kullanılmasını destekleyeceğiz.

SETBİR üyelerinin yenilenebilir enerji kaynaklarına erişimi konusunda bilgiler paylaşacağız, yapacağımız konferans, seminer, çalıştay gibi etkinliklerimizde farkındalığı artıracaktır.

SETBİR olarak üyelerimizin, ülkemiz olarak taahhüt ettiğimiz sera gazı salınım oranını baz alarak, üretim faaliyetlerinin katkısını azaltıcı tedbirler almasını ve hedefler koymasını sağlayacağız.